

ผลกระทบของการตกแต่งบัญชีและการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียน
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
**EFFECTS OF CREATIVE ACCOUNTING AND CORPORATE GOVERNANCE ON
EARNINGS QUALITY OF PROPERTY AND CONSTRUCTION INDUSTRY GROUP
IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND**

กมลชนก สกุลเจริญ
Kamolchanok Sakuncharoen
คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
School of Accountancy, Sripatum University

ฐิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์
Titaporn Sincharoonsak
คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
School of Accountancy, Sripatum University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของรูปแบบการตกแต่งบัญชี มูลเหตุจูงใจการตกแต่งบัญชี และการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพกำไร โดยวิเคราะห์คุณภาพกำไร 3 วิธี ได้แก่ วิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน วิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวม และวิธีรายการคงค้างรวม ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 75 บริษัท ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 – พ.ศ.2560 และระดับการกำกับดูแลกิจการที่เผยแพร่ในรายงาน Corporate Governance Report of Thai Listed Companies (CGR) ของบริษัทจดทะเบียน โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบันทึกรายได้ล่วงหน้า และการชะลอรายได้ของงวดปัจจุบันไปในงวดอนาคต มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรโดยวิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวม และการชะลอค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบันออกไปในงวดหน้ามีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรโดยวิธีรายการคงค้างรวม (2) ความเสี่ยงจากการเป็นตัวแทน มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรโดยวิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน และ (3) การกำกับดูแลกิจการไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรโดยวิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน วิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวม และวิธีรายการคงค้างรวม

คำสำคัญ: การตกแต่งบัญชี, การกำกับดูแลกิจการ, คุณภาพกำไร, บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์,
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ABSTRACT

The research study aimed to identify the effects of earning management techniques, earning management incentives, and corporate governance, on earning quality. The research was done through the analyses of earnings by using 3 methods, working capital accruals, total net operation accruals and total accruals. The population of the study was the listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET). The selected samples were 75 companies in SET property and construction industry group. The data collection was done by collecting the data in the financial reports of the periods between 2011 and 2017 and the companies' governance levels announced in the Corporate Governance Report of Thai Listed Companies (CGR). The methods used in testing the assumptions were simple regression analysis and multiple linear regression analysis.

The research got 3 major findings. Firstly, recording unrealized income and delaying recognizing revenue of current period to future periods affected the quality of earnings when analyzed by using total net operation accruals method and delaying recognizing expenses of current period to future periods affected the quality of earnings when analyzed by using total accruals method. Secondly, the risk of being an agent affected the quality of earnings when analyzed by using working capital accrual method. Thirdly, corporate governance did not affect the quality of earnings when analyzed by using working capital accruals method, total net operation accruals method and total accruals method.

Keywords: Creative accounting, Corporate governance, Earnings quality, Listed company, Property and construction industry group

1. บทนำ

การตกแต่งบัญชี เป็นหนึ่งในวิธีการที่ทำให้งบการเงินมิได้แสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดที่แท้จริงของกิจการ บิดเบือนข้อมูลอันเป็นจริง ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญ หรือดึงดูดนักลงทุนด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักลงทุนเอง หรือผู้ใช้งบการเงินทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามยังมีบางกรณีที่สามารถใช้ดุลพินิจในการบริหารจัดการในการจัดทำบัญชีให้ตัวเลขในงบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุนให้เพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยตัวเลขที่ดำเนินการเป็นรายการที่เกิดขึ้นจริง มีเอกสารหลักฐานเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีเพื่อประโยชน์เชิงธุรกิจ (Worachatthan, 2017) เช่นเดียวกับ Toommanon (2000) ที่กล่าวว่า การตกแต่งบัญชีจะมีความหมายในเชิงบวกต่อเมื่อมีการนำไปใช้ในเชิงสร้างสรรค์ ผู้ใช้งบการเงินจึงต้องมีความระมัดระวังในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์กิจการ

การตกแต่งบัญชีเริ่มเป็นที่สนใจมากขึ้นเมื่อเกิดเหตุการณ์การล้มละลายของหลายบริษัททั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจาก ความไม่โปร่งใสของงบการเงิน หรือการตกแต่งตัวเลขทางบัญชีที่เป็นหนึ่งในหลายสาเหตุที่ทำให้บริษัทเหล่านั้นประสบปัญหาดังกล่าว ดังนั้นในต่างประเทศจึงมีการออกกฎหมายที่เรียกว่า Sarbanes-Oxley หรือ SOX เป็นกฎหมายที่บังคับใช้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องนักลงทุนจากการตกแต่งบัญชีของบริษัท การฉ้อฉลและการทุจริตทางบัญชีที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งมีบทลงโทษสำหรับองค์กรที่กระทำผิด (Charoenkijjarukorn, 2013)

ส่วนในประเทศไทยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ดำเนินการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งเป็นสิ่งที่มี

ความสำคัญต่อบริษัทจดทะเบียนเพราะแสดงให้เห็นถึงการมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น นักลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (The Stock Exchange of Thailand, 2012) ว่าตัวเลขที่ปรากฏในงบการเงินสามารถสะท้อนความเป็นจริงของบริษัท และแสดงกำไรที่มีคุณภาพ โดย Toommanon (2000) กล่าวว่าแนวคิดของคุณภาพกำไรมาจากการวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานว่าหลักทรัพย์ใดที่มีมูลค่าสูงหรือต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลกระทบของการตกแต่งบัญชีและการกำกับดูแลกิจการที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของรูปแบบการตกแต่งบัญชี มูลเหตุจูงใจการตกแต่งบัญชี และการกำกับดูแลกิจการที่มีผลต่อคุณภาพกำไร

2. ทบทวนวรรณกรรม

2.1 การตกแต่งบัญชี

การตกแต่งบัญชี Toommanon (2000) ได้กล่าวว่า มีจุดเริ่มต้นตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยระยะเริ่มต้นอยู่ในรูปแบบ Income smoothing, Earnings management และ Creative accounting ตามลำดับ

Income smoothing หรือ การเกลี่ยกำไร Shangkomshome (2009) ได้กล่าวว่า เป็นการรักษาระดับกำไรในแต่ละปีให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมตามความคาดหวังของตลาดหรือผู้ถือหุ้น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) Real Income Smoothing คือ การเกลี่ยกำไรของกิจการโดยก่อให้เกิดรายการหรือชะลอไม่ให้เกิดรายการนั้น ๆ (2) Artificial Income Smoothing คือ การเกลี่ย

กำไรโดยการรับเอาวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่จะช่วยให้กิจการชะลอการรับรู้รายจ่าย และ/หรือชะลอการรับรู้รายได้จากงวดบัญชีหนึ่งไปยังอีกงวดบัญชีหนึ่งมาใช้ และ (3) Classificatory Income Smoothing คือ การเกลี้ยกำไรรายการบางรายการในงบกำไรขาดทุนโดยการตัดสินใจของผู้บริหารว่าจะจัดจำแนกรายการนั้น ๆ เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการคำนวณกำไรจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องหรือเป็นส่วนหนึ่งของรายการพิเศษ

ต่อมา Earnings management เป็นการบริหารกำไรโดยเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารใช้ดุลยพินิจในการรายงานทางการเงิน และรายการค้าเพื่อปรับเปลี่ยนรายงานทางการเงินทำให้ผู้มีส่วนได้เสียบางกลุ่มเกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของบริษัท หรือเมื่อผลตอบแทนของผู้บริหารขึ้นอยู่กับตัวเลขในรายงานทางบัญชี (Healy and Wahlen, 1998) หรือหมายถึง การจัดโครงสร้างการตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนด้วยความจงใจที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อกำไรตามที่ผู้บริหารต้องการ โดยไม่เพียงแต่จะรวมถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนกำไร (Income smoothing) เท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมถึงความพยายามในการปรับเปลี่ยนกำไร ซึ่งจะไม่เกิดขึ้นเว้นแต่ผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลกระทบของรายงานทางการเงิน (Ayres, 1994)

และในปัจจุบันที่เรียกกันว่า Creative accounting โดย Toommanon (2000) ได้ให้ความหมายไว้ 2 ประการคือ (1) เป็นกระบวนการปรับแต่งตัวเลขทางบัญชีโดยอาศัยความได้เปรียบของช่องโหว่ของหลักการบัญชีและทางเลือกต่าง ๆ ในการวัดมูลค่าและการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินบัญชีเพื่อที่จะปรับแต่งงบการเงินจากสิ่งที่ควรจะเป็นไปสู่สิ่งที่ผู้จัดทำต้องการ และ (2) กระบวนการสร้างรายการทางธุรกิจขึ้นเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ทางบัญชีที่ต้องการแทนที่จะรายงานเหตุการณ์ทางธุรกิจด้วยความเป็นกลางและยึดหลักความสม่ำเสมอ หรือ Aekatthaporn (2006) ได้ให้ความหมายการตกแต่งงบการเงิน คือ การทำให้งบการเงินไม่สะท้อนภาพความเป็นไปในบริษัท หรือไม่สะท้อนภาพความเป็นจริง เนื่องจากมีการจงใจเปลี่ยนแปลงข้อมูล หรือละเว้นไม่นำเสนอข้อมูลหรือข้อเท็จจริงบางประการที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุน

2.2 มูลเหตุจูงใจการตกแต่งบัญชี

แรงผลักดันที่อยู่เบื้องหลังการทำ Income smoothing นั้น Toommanon (2000) ได้สรุปไว้ 3 ประการคือ (1) กลไกทางตลาดที่มีการแข่งขันสูง ทำให้ทางเลือกหรือโอกาสต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารจะสามารถนำมาใช้ในการสร้างกำไรได้ตามใจชอบมีน้อยลง (2) ผลตอบแทนของผู้บริหารผูกติดกับผลการดำเนินงานของกิจการ และ (3) ภัยอันตรายจากการที่ผู้บริหารจะถูกปลดออก ดังนั้น Income smoothing จึงเป็นการกระทำเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของการพยากรณ์กำไรของผู้ใช้งบการเงิน โดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับทิศทางที่ควรจะเป็นของกำไรของกิจการในอนาคต หรือ

The Stock Exchange of Thailand, Thailand Securities Institute. (2006) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการตกแต่งบัญชี 3 ประการ คือ ทำแล้วได้เงิน ทำได้ง่าย และจับได้ยาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ทำแล้วได้เงิน คือ บริษัทที่มีนโยบายการจ่ายโบนัสหรือค่าตอบแทนให้ผู้บริหารตามยอดขายและกำไรจะเกิดแรงจูงใจในการใช้กลวิธีเสนอรายงานการเงินที่ดีกว่าความเป็นจริง

2. ทำได้ง่าย ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (GAAP) ที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหารสามารถเลือกใช้วิธีการบัญชีที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ กำไรของบริษัทจึงแปรผันไปตามวิธีการบัญชีที่ผู้บริหารเลือกใช้

มาตรฐานการรายงานทางการเงินเป็นหลักการกว้าง ๆ การตัดสินใจขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร นอกจากนี้ยังสามารถกำหนดโครงสร้างธุรกรรมหรือตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาและวิธีที่จะใช้กฎบัญชีใหม่เพื่อเป้าหมายในการรายงานกำไรสูง รวมถึงกิจการที่ไม่มีระบบการควบคุมภายในมีผลต่อการบิดเบือนรายงานทางการเงิน ดังนั้น หากกิจการมีระบบควบคุมภายในที่ดีจะช่วยลดโอกาสในการใช้กลอุบายทางบัญชี สร้างความน่าเชื่อถือให้แก่รายงานทางการเงินที่เปิดเผยแก่บุคคลภายนอก

3. จับได้ยาก คือ กิจการที่ตกแต่งบัญชีมีแนวคิดว่าผู้สอบบัญชีหรือผู้กำกับดูแลตรวจสอบไม่พบความผิดปกติหรือใช้เวลาในการตรวจสอบ นักลงทุนหรือผู้ใช้งบการเงินควรระมัดระวังเป็นพิเศษในการใช้งบการเงินรายไตรมาส เนื่องจากงบการเงินที่ผ่านการตรวจสอบ คือ งบ

การเงินประจำปีของบริษัทมหาชนเท่านั้น งบการเงินรายไตรมาสจึงมีระดับความเชื่อมั่นต่ำกว่างบการเงินประจำปี

2.3 การกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลกิจการเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มพูนมูลค่าแก่เจ้าของกิจการและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย (Srijunpetch, 2009) หรือที่ Securities & Exchange Commission, Thailand (2017) ได้กล่าวว่า การกำกับดูแลกิจการเป็นความสัมพันธ์ในเชิงการกำกับดูแล รวมทั้งกลไกมาตรการที่ใช้กำกับการตัดสินใจของคนในองค์กรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งรวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลัก การกำกับกลยุทธ์ นโยบาย และพิจารณาอนุมัติแผนงานและงบประมาณ และการติดตาม ประเมิน และดูแลการรายงานผลการดำเนินงาน

คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดหลักสำคัญของการกำกับดูแลกิจการเมื่อ พ.ศ.2543 โดยยึดหลักภาวะผู้นำพื้นฐาน 4 ประการ คือ ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ต่อผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และความสามารถในการแข่งขัน (Srijunpetch, 2009)

2.4 คุณภาพกำไร

ผู้ใช้งบการเงินวิเคราะห์คุณภาพกำไรด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน บ้างใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงของหลักทรัพย์ บ้างให้เป็นเครื่องมือเพื่อค้นหาสัญญาณเตือนภัยของตัวเลขทางบัญชีที่กิจการจัดทำขึ้น แนวคิดคุณภาพกำไรมีวิวัฒนาการมาจากแนวคิดการวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานที่ต้องการค้นหาว่าหลักทรัพย์ใดเป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงหรือต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริง (Toommanon, 2000)

Pearlman (as cited in Toommanon (2009) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ควรจะได้มาจากการใช้หลักบัญชีที่ยึดหลักความระมัดระวัง
2. ควรเป็นกำไรที่มีความเป็นไปได้อย่างสูงที่จะสามารถนำไปจัดสรรในรูปเงินสด และไม่ควรเป็นกำไรที่มีแนวโน้มว่าจะไม่สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสดที่สามารถนำไปจัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้นได้

3. ควรเป็นกำไรที่ไม่ผันผวนไปจากเส้นแนวโน้มกำไรในอดีต และไม่ควรเป็นกำไรที่ผันผวนขึ้นลงจากเส้นแนวโน้มกำไรมาโดยตลอด

4. ควรเป็นกำไรที่ไม่ว่าจะเป็นกำไรในอดีตหรือกำไรในปัจจุบันจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีของกระแสกำไรในอนาคต และไม่ควรเป็นกำไรที่ไม่สามารถบ่งชี้กระแสกำไรในอนาคตได้

5. ควรเป็นกำไรที่เกิดจากการประกอบธุรกิจพื้นฐานของกิจการอย่างต่อเนื่อง และไม่ควรเป็นกำไรที่จะไม่เกิดขึ้นอีกหรือเกิดจากกิจกรรมอื่น ๆ ที่นอกไปจากกิจกรรมขั้นพื้นฐานทางธุรกิจของกิจการ

6. ควรเป็นกำไรที่สะท้อนถึงความระมัดระวังและเป็นจริงของกิจการในการมองสถานการณ์ที่กิจการประสบอยู่ในปัจจุบันและที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และไม่ควรเป็นกำไรที่ไม่สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจและเกิดจากหลักการบัญชีที่เกิดจากการมองอนาคตในแง่ดีมากเกินไป

7. ควรเป็นกำไรที่เมื่อผู้วิเคราะห์ได้พิจารณางบแสดงฐานะทางการเงินควบคู่กันไปจะพบว่าไม่มีการปกปิดซ่อนเร้นสิ่งปกปิดใด ๆ ที่อาจเป็นไปได้ เช่น การตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนเป็นค่าใช้จ่ายทันทีในงวดที่เกิดขึ้น และไม่ควรเป็นกำไรที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแสดงสินทรัพย์ในราคาสูงเกินไปกว่าราคาที่เราคาดว่าจะขายได้

8. ควรเป็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานอย่างแท้จริง และไม่ควรเป็นกำไรที่เกิดจากการทำธุรกรรมทางการเงินที่เป็นนาสงสัยหรือธุรกรรมทางการเงินที่ทำพรับเพื่อซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนได้เสียของผู้ถือหุ้นในกิจการตามมา

9. ควรเป็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจภายในประเทศ และไม่ควรเป็นกำไรที่ได้มาจากการดำเนินงานในต่างประเทศเป็นหลัก

10. ควรเป็นกำไรที่สามารถเข้าใจได้โดยง่าย และไม่ควรเป็นกำไรที่ต้องศึกษาจากหมายเหตุประกอบงบการเงินที่ตามมาหลาย ๆ หน้า ซึ่งจะมีแต่เฉพาะผู้ที่ศึกษาในระดับปริญญาเอกทางการบัญชีและภาษาศาสตร์ร่วมกันเท่านั้นที่จะสามารถเข้าใจได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการตกแต่งบัญชี รวมถึงสัญญาณการเตือนภัยการตกแต่งบัญชี เช่น Ariya (2004) ศึกษาการตกแต่งบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพ

กำไร ในกลุ่มสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า การไม่บันทึกหรือเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน เป็นรูปแบบในการตกแต่งงบการเงินที่กลุ่มตัวอย่างนำมาใช้ หรืองานวิจัยของ Lohawannarat (2006) ที่พบว่า ร้อยละ 70 ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์จากทั้ง 10 บริษัทที่มีการตกแต่งตัวเลขงบการเงินประจำปี 2547 ใช้เทคนิคที่ทำให้กำไรมีค่าสูงไป ได้แก่ เทคนิคการย้ายค่าใช้จ่ายในงวดนี้ไปงวดหน้า ทั้งนี้มูลเหตุจูงใจในการตกแต่งบัญชี Lertlaxsanasophon (2011) พบว่า บริษัทในกลุ่มธุรกิจธนาคารในประเทศไทยมีพฤติกรรมการตกแต่งกำไรเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานผลขาดทุน และหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ลดลง หรือ Somjae (2013) ที่พบว่าบริษัทที่มีกำไรเป็นไปตามที่นักลงทุนคาดหวังจะมีการตกแต่งกำไร สอดคล้องกับ Matsumoto (2002) ที่ศึกษาแรงจูงใจของฝ่ายบริหารที่จะหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่นักลงทุนคาดหวัง โดยพบว่า สัดส่วนของบริษัทที่รายงานผลกำไรที่เท่ากับหรือสูงกว่าความคาดหวังของนักลงทุนเพิ่มสูงขึ้น และต่อเนื่อง นอกจากนี้การตกแต่งกำไรเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถใช้ในการบรรลุเป้าหมายกำไรได้

ในส่วนของการกำกับดูแลกิจการมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับคุณภาพกำไรโดย Vanittananon (2010) พบว่า การปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Limtang (2015) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการและขนาดของคณะกรรมการกับคุณภาพกำไรของบริษัท ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ Houqe, Zijl, Dunstan and Karim (2010) & Shiri, Vaghfi, Soltani, & Esmaeli (2012) พบว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการช่วยตรวจสอบรายงานทางการเงิน และกิจการที่มีแนวโน้มการกำกับดูแลกิจการที่ดีขึ้นจะพบรายการคงค้างในกำไรของกิจการน้อยลง

3. วิธีการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) ประกอบด้วย 8 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 595 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 31 ธันวาคม 2560)

กลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่เข้าเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งมีจำนวน 75 บริษัท

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากงบการเงินรายปี ประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสดและหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงระดับการกำกับดูแลกิจการที่เผยแพร่ในรายงาน Corporate Governance Report of Thai Listed Companies (CGR) ของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.2.1 ตัวแปรอิสระ

(1) การตกแต่งบัญชี

(1.1) การรับรู้รายได้เร็วเกินไป

คือ การศึกษาโดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของ Beneish (1999) เป็นการเปรียบเทียบอัตราลูกหนี้ต่อยอดขายของปีปัจจุบันกับปีก่อนถ้าดัชนีมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่ายอดลูกหนี้ที่เพิ่มขึ้นไม่สัมพันธ์กับรายได้ เป็นสัญญาณบ่งชี้ว่าอาจมีการตกแต่งบัญชีในยอดขาย หรือการผ่อนปรนนโยบายสินเชื่อทำให้มีการเพิ่มขึ้นของลูกหนี้เป็นจำนวนมาก

$$\frac{\text{ลูกหนี้}_t / \text{ขาย}_t}{\text{ลูกหนี้}_{t-1} / \text{ขาย}_{t-1}}$$

(1.2) การบันทึกกำไรได้ล่วงหน้า

คือ การศึกษาโดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของ Beneish (1999) เป็นการเปรียบเทียบยอดขายของปีปัจจุบันกับปีก่อนเพื่อดูอัตราการเจริญเติบโตของยอดขายจากปีที่ผ่านมา แม้ว่าการเติบโตของยอดขายไม่ได้หมายความว่าบริษัทมีการตกแต่งบัญชี แต่สภาพการแข่งขันที่สูงขึ้นจะสร้างความกดดันให้กับบริษัทในการเติบโตของยอดขายให้มีความต่อเนื่อง ดังนั้นถ้าดัชนีการเติบโตของยอดขายสูงอาจเป็นสัญญาณเตือนภัยว่าอาจมีการตกแต่งบัญชี

$$\frac{\text{ขาย}_t}{\text{ขาย}_{t-1}}$$

(1.3) การเพิ่มกำไรด้วยรายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว

คือ การศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากรายการกำไรจากการขายสินทรัพย์ (หน่วย : บาท) ที่แสดงในงบกระแสเงินสด ซึ่งการเพิ่มกำไรด้วยรายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวนั้น เป็นการฉวยโอกาสสร้างผลกำไรจากรายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวหรือระยะเวลาสั้นจึงจะเกิดขึ้น (Khumwongpin, 2016)

(1.4) การชะลอค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบันออกไปในงวดหน้า

คือ การศึกษาโดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของ Beneish (1999) เป็นการวัดสัดส่วนของสินทรัพย์ที่มีความสามารถในการทำกำไรในอนาคต ถ้าดัชนีมีค่ามากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าบริษัทมีการบันทึกค่าใช้จ่ายเป็นสินทรัพย์เพื่อยืดเวลาการตัดเป็นค่าใช้จ่ายเป็นสัญญาณเตือนภัยว่ากิจการอาจมีการตกแต่งบัญชีเพื่อให้กำไรสูงขึ้น

$$\frac{1 - \left(\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}_t - \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}_t}{\text{สินทรัพย์รวม}_t} \right)}{1 - \left(\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}_{t-1} - \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}_{t-1}}{\text{สินทรัพย์รวม}_{t-1}} \right)}$$

(1.5) การชะลอรายได้ของงวดปัจจุบันออกไปในงวดอนาคต

คือ การศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากรายการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (หน่วย : บาท) ที่แสดงในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ผู้บริหารมีความต้องการให้ผลประกอบการแสดงกำไรต่ำกว่าความเป็นจริง ส่วนใหญ่ใช้วิธีการชะลอรายได้ของงวดปัจจุบันออกไปในงวดอนาคตโดยการลงบัญชีเป็นรายได้ปกติแต่ตั้งสำรองหนี้สงสัยจะสูญสูงกว่าเกณฑ์ปกติ (Witthayawirasak, 2003)

(1.6) การขยับค่าใช้จ่ายในอนาคตมาเป็นค่าใช้จ่ายในงวดปัจจุบัน

คือ การศึกษาโดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของ Beneish (1999) เป็นการศึกษาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขายของปีปัจจุบันกับปีก่อน โดยการประเมินการตกแต่งบัญชีที่เพิ่มขึ้นอย่างไม่ได้สัดส่วนนั้นเป็นสัญญาณเตือนภัยว่าอาจมีการตกแต่งบัญชี

$$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร}_t / \text{ยอดขาย}_t}{\text{ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร}_{t-1} / \text{ยอดขาย}_{t-1}}$$

(2) มूलเหตุจูงใจในการตกแต่งบัญชี

(2.1) กลไกทางการตลาด

คือ การศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากจำนวนเงินรายได้รวม (หน่วย : บาท) ของบริษัทที่แสดงในงบกำไรขาดทุน Toommanon (2000) ได้กล่าวว่า กลไกการตลาดที่มีการแข่งขันสูง ทำให้ทางเลือกหรือโอกาสต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารจะสามารถนำมาใช้ในการสร้างกำไรได้ตามใจชอบมีน้อยลง รวมถึงตัวชี้วัดความสำเร็จทางธุรกิจประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด และรายรับจากค่าสินค้าและบริการเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดดังกล่าว ผู้ประกอบการควรมีการติดตามรายรับเป็นประจำทุกเดือนหรือทุกไตรมาส เพื่อพร้อมสำหรับการรับมือในสถานการณ์ที่ยอดขายลดลง (Bangkokbiznews, 2017)

(2.2) ผลตอบแทนของผู้บริหาร

คือ การศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากจำนวนเงินค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหารที่แสดงในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เนื่องจาก บริษัทที่มีนโยบายการจ่ายโบนัสหรือค่าตอบแทนให้ผู้บริหารตามยอดขายและกำไร เป็นการผูกติดผลตอบแทนกับผลการดำเนินงานของบริษัทจะเกิดแรงจูงใจให้มีการใช้เส้นกึ่งกลางบัญชีเสนอรายงานทางการเงินดีกว่าความเป็นจริง ใช้ช่องโหว่ของหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (The Stock Exchange of Thailand, Thailand Securities Institute, 2006)

(2.3) ความเสี่ยงจากการเป็นตัวแทน

คือ การศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากผลต่างจากผลการดำเนินงาน (หน่วย : บาท) ของบริษัทในปัจจุบันและปีก่อน เนื่องจากทฤษฎีตัวแทนได้กล่าวถึงผู้บริหารในการพยายามสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับกิจการเพื่อเอื้อผลประโยชน์ให้กับตนเอง ซึ่งอาจเกิดแรงจูงใจให้มีการตกแต่งบัญชีเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานตามที่ต้องการ (Toommanon, 2000)

(3) การกำกับดูแลกิจการ

คือ การศึกษาโดยใช้ระดับของผลสำรวจในปี พ.ศ.2554 ถึงปี พ.ศ.2560 ที่ทำการสำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนที่นำเสนอในรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน โดยแบ่งเป็นระดับดีถึง ดีเลิศ เนื่องจากมีการเผยแพร่เฉพาะบริษัทที่ได้คะแนนอยู่ในระดับดีขึ้นไป ตามที่สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยโดยการสนับสนุนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดหลักเกณฑ์การ

พิจารณาที่อ้างอิงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3.2.2 ตัวแปรตาม

1. วิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Working capital accruals) มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned} \text{จำนวนเงินคงค้าง} = & \text{การเพิ่มขึ้นของลูกหนี้และสินค้า} + \text{การลดลงของเจ้าหนี้และค่าใช้จ่ายค้างจ่าย} \\ & + \text{การลดลงของภาษีเงินได้ค้างจ่าย} + \text{การเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์อื่น หรือ} \\ & + \text{การลดลงของหนี้สินอื่น} \end{aligned}$$

2. วิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวม (Total net operation accruals) มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{จำนวนเงินคงค้าง} = \text{กำไรสุทธิก่อนรายการพิเศษ} - \text{กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมการดำเนินงาน}$$

หลังจากคำนวณทั้งสองวิธีข้างต้นแล้ว นำจำนวนเงินคงค้างหารด้วยสินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ยเป็นอัตราส่วนคงค้างเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบคุณภาพกำไรระหว่างบริษัทที่มีขนาดแตกต่างกันได้ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนคงค้าง} = \frac{\text{จำนวนเงินคงค้าง}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมดถัวเฉลี่ย}}$$

3. วิธีรายการคงค้างรวม (Total Accruals) ศึกษาว่านักลงทุนระยะสั้นจะสามารถรับรู้และใช้ประโยชน์จากข้อมูลคุณภาพกำไร สำหรับการตัดสินใจลงทุนหรือไม่ โดยใช้วิธีรายการคงค้างรวมเป็นเกณฑ์กล่าวคือหากมีรายการคงค้างรวมสูงแสดงให้ถึงกำไรที่มีคุณภาพต่ำ การคำนวณรายการคงค้างรวมเป็นดังนี้

$$\text{Total Accruals } i, t = \frac{(\text{Earnings } i, t - \text{CFO } i, t - \text{CFI } i, t)}{\text{Average Assets } i, t}$$

โดยที่

Total Accruals i, t	=	อัตราส่วนรายการคงค้างรวมหารด้วยสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยของบริษัท i ณ เวลา t
Earnings i, t	=	กำไรสุทธิก่อนรายการพิเศษของบริษัท i ณ เวลา t (บาท)
CFO i, t	=	กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานของบริษัท i ณ เวลา t (บาท)
CFI i, t	=	กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุนของบริษัท i ณ เวลา t (บาท)
Average Assets i, t	=	สินทรัพย์รวมเฉลี่ยของบริษัท i ณ เวลา t (บาท)

3.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินรายปี ประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสดและหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่เข้าเงื่อนไขที่กำหนด คือ ไม่รวมกองทุนรวมและกองทรัสต์ มีวันสิ้นสุดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี และนำส่งงบการเงินทุกปี รวมถึงเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก่อนหรือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 จากระบบข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฉบับออนไลน์ (SETSMART) และข้อมูลเอกสารเผยแพร่ของบริษัทที่ออกและเสนอขายหลักทรัพย์ออนไลน์ เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และ

ศึกษาคุณภาพกำไร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ของ Sloan et al. (1999) และ Richadson (2003 as cited in Singjai, 2007) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผลสำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนที่เปิดเผยในรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สถิติเชิงอนุมานสำหรับวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน 2 รูปแบบ คือ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

4. ผลการศึกษา

การศึกษาผลกระทบของการตกแต่งบัญชีและการกำกับดูแลกิจการที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียน

ทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาผลกระทบของรูปแบบการตกแต่งบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลกระทบของการตกแต่งบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

$$\text{สมการ EQ} = \beta_0 + \beta_1(\text{REC}) + \beta_2(\text{BOG}) + \beta_3(\text{INC}) + \beta_4(\text{EXP}) + \beta_5(\text{SHI}) + \beta_6(\text{FUT}) + e$$

โดยที่ EQ = คุณภาพกำไร

REC = การรับรู้รายได้เร็วเกินไป

BOG = การรับรู้รายได้ลวงตา

INC = การเพิ่มกำไรด้วยรายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว

EXP = การชะลอค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบันออกไปในงวดหน้า

SHI = การชะลอรายได้ของงวดปัจจุบันออกไปในงวดอนาคต

FUT = การขยับค่าใช้จ่ายในอนาคตมาเป็นค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบัน

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่มีการแจกแจงแบบปกติ

ตัวแปร	คุณภาพกำไร					
	วิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน		วิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวม		วิธีรายการคงค้างรวม	
	β	t	β	t	β	T
REC	-0.023	-0.494	-0.010	-0.233	-0.012	-0.246
BOG	0.071	1.476	0.093	2.144*	-0.037	-0.785
INC	-0.070	-1.478	0.054	1.240	-0.052	-1.088
EXP	0.039	0.826	0.408	9.518**	0.102	2.171*
SHI	-0.005	-0.113	-0.098	-2.240*	-0.046	-0.959
FUT	-0.012	-0.248	0.025	0.574	0.026	0.551

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า

1. รูปแบบการตกแต่งบัญชีไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยวิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน

2. รูปแบบการตกแต่งบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยวิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวม คือ การชะลอค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบันออกไปในงวดหน้า ($\beta = 0.408$)

ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 การบันทึกรายได้ลวงตา ($\beta = 0.093$) และการชะลอรายได้ของงวดปัจจุบันไปในงวดอนาคต ($\beta = -0.098$) ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. รูปแบบการตกแต่งบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยวิธีรายการคงค้างรวม คือ การชะลอค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบันออกไปในงวดหน้า ($\beta = 0.102$) ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ผลกระทบของมูลเหตุจูงใจการตกแต่งบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

$$\text{สมการ EQ} = \beta_0 + \beta_1(\text{MAR}) + \beta_2(\text{EXE}) + \beta_3(\text{AGEN}) + e$$

โดยที่ MAR = กลไกทางการตลาด (บาท)
 EXE = ผลตอบแทนของผู้บริหาร (บาท)

AGEN = ความเสี่ยงจากการเป็นตัวแทน (บาท)
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่มีการแจกแจงแบบปกติ

ตัวแปร	คุณภาพกำไร					
	วิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน		วิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวม		วิธีรายการคงค้างรวม	
	β	t	β	t	β	t
MAR	-0.030	-0.531	-0.037	-0.648	-0.050	-0.864
EXE	0.014	0.285	0.019	0.402	0.023	0.481
AGEN	0.120	2.118*	0.060	1.059	0.047	0.824

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า

1. มูลเหตุจูงใจการตกแต่งบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยวิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน ได้แก่ ความเสี่ยงของตัวแทน ($\beta = 0.120$) ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2. มูลเหตุจูงใจการตกแต่งบัญชี เนื่องจากกลไกการตลาด ($\beta = -0.037$) ผลตอบแทนผู้บริหาร ($\beta = 0.019$) และความเสียงของตัวแทน ($\beta = 0.060$) ไม่มี

ผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยวิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. มูลเหตุจูงใจการตกแต่งบัญชี เนื่องจากกลไกการตลาด ($\beta = -0.050$) ผลตอบแทนผู้บริหาร ($\beta = 0.023$) และความเสียงของตัวแทน ($\beta = 0.047$) ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยวิธีรายการคงค้างรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

$$\text{สมการ EQ} = \beta_0 + \beta_1(\text{CG}) + e$$

โดยที่ CG = การกำกับดูแลกิจการ (ระดับ)

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่มีการแจกแจงแบบปกติ

ตัวแปร	คุณภาพกำไร					
	วิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน		วิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวม		วิธีรายการคงค้างรวม	
	β	t	β	t	β	t
CG	-0.076	-1.616	-0.010	-0.206	-0.029	-0.615

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า

1. การกำกับดูแลกิจการ ($\beta = -0.076$) ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรโดยวิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การกำกับดูแลกิจการ ($\beta = -0.010$) ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรโดยวิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การกำกับดูแลกิจการ ($\beta = -0.029$) ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรโดยวิธีรายการคงค้างรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาผลกระทบของการตกแต่งบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาผลกระทบของรูปแบบการตกแต่งบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการศึกษา พบว่า รูปแบบการตกแต่งบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรต่างกันในแต่ละวิธีการวิเคราะห์คุณภาพกำไร ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์คุณภาพกำไรทั้ง 3 วิธีพบว่ารูปแบบการตกแต่งบัญชีที่พบได้มากที่สุด คือ การชะลอค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบันออกไปในหน้ามีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยวิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิรวม และวิธีรายการคงค้างรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lohawannarat (2006) ที่ศึกษาผลประกอบการเชิงการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี วิธีการตกแต่งบัญชีที่นิยมใช้มากที่สุด คือ เทคนิคการย้ายค่าใช้จ่ายงวดนี้ไปงวดหน้า

2. ศึกษาผลกระทบของมูลเหตุจูงใจการตกแต่งบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการศึกษามูลเหตุจูงใจการตกแต่งบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพกำไร โดยวิเคราะห์คุณภาพกำไรด้วยวิธีที่แตกต่างกัน พบว่า ความเสี่ยงของตัวแทนมีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรโดยวิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนเท่านั้น สอดคล้องกับที่ Toommanon (2000) กล่าวถึงทฤษฎีตัวแทน ว่าผู้บริหารในการพยายามสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับกิจการเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเอง ซึ่งอาจเกิดจากแรงจูงใจให้มีการตกแต่งบัญชีเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานตามที่ต้องการ โดยมีงานวิจัยที่ศึกษาและพบว่าการตกแต่งกำไรเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานผลขาดทุน และหลีกเลี่ยงการรายงานการดำเนินงานที่แสดงถึงแนวโน้มที่ลดลง เช่น Lertlaxsanasophon, & Srijunpetch (2014) ที่พบว่าบริษัทในกลุ่มธุรกิจธนาคารในประเทศไทยมีพฤติกรรมการตกแต่งกำไรเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานผลขาดทุนและหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ลดลง โดยตกแต่งผ่านการใช้รายการบัญชีการกันเงินสำรองหนี้สูญ

3. ศึกษาผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการศึกษา พบว่า การกำกับดูแลกิจการไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไรโดยการวิเคราะห์คุณภาพกำไรทั้ง 3 วิธี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kudkunya (2009) ที่ศึกษาคุณภาพกำไรของบริษัทที่ได้รับรางวัลการกำกับดูแลกิจการที่ดี พบว่า บริษัทที่ได้รับรางวัลดังกล่าวอาจไม่มีคุณภาพกำไรที่ดี หรือ Limtang (2015) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพกำไร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการตกแต่งบัญชีที่ผ่านรายการค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร หรือการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางบัญชี

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษามูลเหตุจูงใจของการตกแต่งบัญชีอื่น ได้แก่ ผลประโยชน์ทางภาษีอากร ลักษณะของกิจการ การดึงดูดความสนใจของนักลงทุนหรือความคาดหวังของนักลงทุน

3. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไรด้วยวิธีการประเมินกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้ที่มีผลต่อคุณภาพกำไร การ

ประเมินฝ่ายบริหาร การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน อัตราส่วนจากงบกระแสเงินสด หรือวัดความแปรปรวนและความเสี่ยง

4. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มี

คำสั่งจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก.ล.ต.) ให้มีการแก้ไขงบการเงิน หรือบริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์

REFERENCES

- Aekathaporn, P. (2006). *Unwrap the financial statement*. Bangkok: SE-EDUCATION Public Company Limited. [In Thai]
- Ariya, P. (2004). The study of creative accounting affects to quality pf earning : Case study of financial institute in the stock exchange of Thailand. (Master' Independent Study). Chiang Mai University. [In Thai]
- Ayres, F.L. (1994). *Business readings*. Retrieved December 31, 2019, from <http://college.cengage.com/accounting/resources/students/readings/29-ayres.html#back5>
- Beneish, M.D. (1999). *The Detection of Earnings Manipulation*. Retrieved May 20, 2019, from <http://www.calctopia.com/papers/beneish1999.pdf>
- Bradshaw, M.T., Richardson, S.A., & Sloan, R.G. (1999). *Earnings quality and financial reporting credibility : An empirical investigation*. Retrieved December 31, 2019, from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=170558
- Charoenkijjarukorn, P. (2013). Sarbanes-Oxley Act and overseas corporate governance to good governance in Thailand [electronicsdata]. *Chulalongkorn business review*, 35(138), 92-119.
- Healy, P. M., & Wahlen J. M. (1998). *A Review of the earnings management literature and its implications for standard setting*. Retrieved June 30, 2019, from <https://pdfs.semanticscholar.org/b148/0bb251dd4e571adac179d1b05860b0565be4.pdf>
- Houqe, N., Zijl, T. V., Dunstan, K. L., & Karim, A. W. (2010). *Does corporate governance affect earnings quality: Evidence from an Emerging Market* . Retrieved September 25, 2019, from <https://www.researchgate.net/publication/228135032>
- Key Success Indicators of Business. (2017, 5 June). *Bangkokbiznews*. Retrieved August 13, 2018, from <http://www.bangkokbiznews.com/recommended/detail/424>. [In Thai]
- Khanthavit, A., Srijunpetch, S., & Jansirisri D. (2009). *Corporate governance to firm value*. Bangkok: The Stock Exchange of Thailand. [In Thai]
- Khumwongpin, S. (2016). *The Financial Statement Analysis : Guidelines and Case Study*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [In Thai]
- Kudkunya, S. (2009). *Quality of earnings : A case of corporate governance report of Thai listed companies*. (Master' Independent Study). Kasetsart University. [In Thai]
- Lertlaxsanaphon, S. (2011). *Earnings management to avoid reporting losses and avoid earnings declines in Thailand's commercial banks*. (Master' Independent Study). Thammasat University. [In Thai]
- Lertlaxsanaphon, S., & Srijunpetch, S. (2014). Earnings management to avoid reporting losses and to avoid earnings declines in Thailand's commercial banks [electronics data]. *Kasetsart Applied Business Journal*, (8), 1-16.
- Limtang, N. (2015). *The relationship between corporate governance and earnings quality of companies listed in the stock exchange of Thailand (SET 100)*. (Master' Independent Study). Thammasat University. [In Thai]
- Lohawannarat, M. (2006). *Financial performance study of creative accounting of the Thai listed companies in the stock exchange of Thailand*. (Master' Independent Study). Kasetsart University. [In Thai]
- Matsumoto, D.A. (2002). Management's incentives to avoid negative earnings surprises. *The Accounting review* 77(3), 483 – 514.
- Securities & Exchange Commission, Thailand. (2017). *Corporate governance code for listed companies 2017*. Retrieved January 21, 2018, from <https://www.sec.or.th/cgthailand/TH/Documents/Regulation/CGCode.pdf> [In Thai]

- Shangkomsome, T.(2009). Creative accounting of the listed company in securities exchange market [electronics data]. *Journal of Thonburi University*, 3(6), 17 – 26.
- Shiri, M. M., Vaghfi, S. H., Soltani, J., & Esmaeli, M. (2012). Corporate governance and earning quality: Evidence from Iran. *Middle-East Journal of Scientific Research* 11(6), 702 – 708.
- Singjai, K. (2007). *The relationship between earnings quality and capital structure*. (Master' Independent Study). Kasetsart University. [In Thai]
- Somjae, C. (2013). *A study of earnings management to meet or exceed investor expectation by analysis forecast : A case study of listed companies in the stock exchange of Thailand*. (Master' Research). Burapha University. [In Thai]
- Srikulwalawan, B. (2003). *Quality of earnings : A case study of listed companies of energy sector*. (Master' Independent Study). Kasetsart University. [In Thai]
- The Stock Exchange of Thailand. (2012). *The principles of good corporate governance for listed company 2012*. Retrieved March 10, 2019, from https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/files/2013/CGPrinciple2012Thai-Eng.pdf [In Thai]
- The Stock Exchange of Thailand, Thailand Securities Institute. (2006). *Financial statement analysis* (3rd ed.). Bangkok: The Stock Exchange of Thailand. [In Thai]
- Toommanon, V. (2000). *Do you know Creative Accounting and Quality of Earnings?*. Bangkok: Ionic Intertrade Resources Company Limited. [In Thai]
- Toommanon, V. (2009). *New dimension of financial statement and analysis*. (4th ed.). Bangkok: Dharmniti Seminar and Training Co.,Ltd.
- Vanittananin, P. (2010). *The relationship between the principle of good corporate governance and the quality of earnings : A case study of listed companies in resources group*. (Master' Independent Study). Kasetsart University. [In Thai]
- Witthayawirasak, B. (2003). *Financial deception*. Bangkok: Nation Multimedia Group.
- Worachathan, Y. (2017). CG Corner: Positive and negative of creative accounting. [electronics data]. *Money & Wealth*, 14(168), 98 – 99.